

Generalni sekretariat Vlade RS

mag. Janja Garvas-Hočevar, vršilka dolžnosti generalnega sekretarja

elektronski naslov gp.gs@gov.si.

Ljubljana, 22. 7. 2021

Zadeva: **Stališče Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij (SOEK) o predlogu Zakona o elektronskih komunikacijah (EVA 2019-3130-0004)**

Spoštovani,

s tem dopisom predstavljamo stališče Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij (SOEK)¹ pri Združenju za informatiko in telekomunikacije, Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), o predlogu Zakona o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju: ZEKom-2), ki je bil 13. 7. 2021 umeščen na Dnevni red 51. seje Odbora za državno ureditev in javne zadeve.

S tem zakonom se v slovenski pravni red prenaša konec decembra 2018 sprejeta Direktiva (EU) 2018/1972 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah, ki spreminja obstoječ regulativni okvir Evropske unije za področje elektronskih komunikacij, z rokom za prenos do 21. decembra 2020 (v nadaljevanju: EECC Direktiva).

Kljub temu, da smo vse pričujoče pripombe že podali ne samo zaradi prizadevanja, da se kljub precejšnji zamudi sprejme dolgoročno vzdržan pravni predpis, ki ga bo mogoče izvajati ter opozorila, da prenos v pomembnem delu ni skladen z EECC direktivo, nekaterih pomembnih pripomb resorno ministrstvo vendarle žal ni upoštevalo. Zaradi pomena tega predpisa na poslovanje operaterjev elektronskih komunikacij, pričujoče pripombe vlagamo ponovno in želimo opozoriti na nedorečenost predpisa ter neskladnost z evropskim predpisom, ki je podlaga za sprejem zakona. Ker je sprejem zakona težko pričakovani in v primarnem interesu panoge, pri vsakem predlogu podajamo ustrezen utemeljen predlog rešitve.

Poudarili bi, da so pričujoče pripombe usklajene na ravni panoge, torej vseh petih največjih operaterjev elektronskih komunikacij. Na spodaj izpostavljene teme operaterji gledamo enako, zato apeliramo, da se jih v največji meri tudi upošteva.

¹ Člani: A1 Slovenija, d.d., Telekom Slovenije, d.d., Telemach, d.o.o., HOT mobil, d.o.o., T-2, d.o.o.

GRADNJA OMREŽIJ IN PRIPADAJOČE INFRASTRUKTURE

K 17. členu

Predlagatelj zakona je delno upošteval predlog SOEK, da se določi ustrezen varovalni pas, kot območje s posebno pravno ureditvijo. Kljub temu predlagamo, da se za poligonske objekte, po vzoru Energetskega zakona upošteva predlog SOEK, ter se določi varovalni pas 40m od zunanje ograje komunikacijskega objekta oziroma od osi antenskega sistema.

Operaterji se strinjamo, da je omejevanja lastninske pravice čim ožje, a vseeno ne tako, da bi to povzročalo škodo elektronskim komunikacijskim omrežjem. Ponovno opozarjamo, da na področju energetike, ki prav tako kot elektronske komunikacije spada v kritično infrastrukturo, veljavni 2. odstavek 468. člena ZN-1 ločuje med nadzemnimi večsistemskimi daljnovodi in razdelilnimi transformatorskimi in opredeljuje varnostni pas od desetih metrov, pa vse do štirideset metrov ter podzemnim kabelskim sistemom od metra, pa vse do desetih metrov. Podana primerjava primerja pravno opredelitev energetske in elektronske komunikacijske infrastrukture (a simili ad simile) na področju poseganja v lastninsko pravico.

Predlagamo, da se druga točka 2. odstavka 17. člena spremeni tako da glasi:

2. za poligonski objekt na vse strani od zunanjih robov območja poligonskega komunikacijskega objekta in znaša 40 metrov.

RADIOFREKVENČNI SPEKTER

K 32. členu

Ugotavljamo, da v 32. členu predloga ni v celoti upoštevana določba (f) alineje drugega odstavka 45. člena direktive, ki predvideva uporabo najustreznejših in najpreprostejših sistemov za podeljevanje pravic«. Predlagatelj zakona predloga SOEK ni upošteval z utemeljitvijo »glede pripombe SOEK k šesti alineji 32. člena menimo, da dopolnitev, kot je predlagana, ne prinaša dodatne vrednosti (oziroma bi iz dikcije celo lahko izhajalo, da je treba v vseh primerih izdati odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc, kar je v nasprotju s pristopom splošne avtorizacije). Zadevna alineja Direktive 2018/1972/EU je ustrezno prenesena prek drugih določb poglavja o upravljanju radiofrekvenčnega spektra;«.

Predlagamo da se šesta alineja 32. člena dopolni tako, da se glasi:

- pri dodelitvi radijskih frekvenc se uporabljajo najustreznejši in najpreprostejši sistem za podeljevanje pravic, ki zagotavlja kar največjo stopnjo prožnosti, souporabe in učinkovitosti uporabe radiofrekvenčnega spektra;

PRAVICE UPORABNIKOV

K 3. točki 1. odstavka 186. člena

3. točka 1. odstavka predloga 181. člena ni skladna s EECC, ki v prilogi VIII/A, točki (2) in točki B, I., 2. točka opredeljuje, da se informacije v zvezi s ceno navajajo »če in kolikor je to mogoče«. **Upoštevajoč**
Page 2 of 17

načelo popolne harmonizacije, določbe nacionalnega prava ne smejo biti urejene strožje, kot določa EECC, če ni izrecno predvideno v sami direktivi, kar pa za dotičen primer ni.

EECC v svojem 101. členu navaja načelo popolne harmonizacije, ki ga definira:

»Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite, razen če ta naslov ne določa drugače.

Države članice lahko do 21. decembra 2021 še naprej uporabljajo strožje nacionalne določbe o varstvu potrošnikov, ki odstopajo od tistih iz členov 102 do 115, pod pogojem, da so navedene določbe veljale 20. decembra 2018 in so morebitne omejitve na notranjem trgu, ki iz njih izhajajo, sorazmerne s ciljem varstva potrošnikov.

Države članice do 21. decembra 2019 obvestijo Komisijo o vseh nacionalnih določbah, ki se uporabljajo na podlagi tega odstavka.«

Predlagamo, da se 3. točka 1. odstavka 181. člena glasi:

3. če in kolikor je to mogoče o priključnini, naročnini, oziroma cenah storitev, če se storitve zaračunavajo po porabi,

K 190. členu

EECC v 105. členu, natančneje na njegovem 3. odstavku, urejanje samodejnega podaljšanja v okviru nacionalnega prava ne zapoveduje. Samodejno podaljšanje pogodbe z omejenim trajanjem omenja zgolj kot možnost, ki se lahko uredi s pogodbo ali nacionalnim pravom. Trenutno veljavni ZEKom-1 določbe, ki bi urejala samodejno podaljšanje naročniške pogodbe ne vsebuje, potreba po zakonskem urejanju tega področja pa se tudi ni pokazala v praksi.

Zaradi navedenega predlagamo, da se 2., 3. in 4. odstavek 190. člena v celoti brišejo.

Podredno pa predlagamo naslednje spremembe v 2. in 3. odstavku 190. člena ter brisanje 4. odstavka:

2. odstavek 190. člena

»(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja. Izvajalec storitev mora, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasen način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene.«

Obrazložitev:

Predlog 2. odstavka 190. člena vsebuje sledeči člen:

»(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja, pri čemer vsakokratno čas trajanja pogodbe ne sme presegati 24 mesecev. Izvajalec storitev mora vsaj 30 dni, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasen način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami,

ki jih ima naročene. Izvajalec storitev končnim uporabnikom svetuje glede najboljših tarif vsaj enkrat letno.«

V navedeni določbi je predlagatelj presešel okvire, ki jih je v 3. odstavku 105. člena EECC določil evropski regulator, ki je hkrati tudi za poglavje končnih uporabnikov določil načelo najvišje harmonizacije torej, da nacionalno pravo ne ureja področja ne blažje ne strožje, razen če sama določba napotuje na takšno ravnanje. V dotični določbi ni najti takšne napotitve, zato se nacionalna določba ne more raztezati na področje, ki ga EECC ne predvideva. In EECC ne predvideva omejitve trajanja samodejnega podaljšanja na maksimalno 24 mesecev, prav tako ne določa roka za obveščanje o samodejnem podaljšanju, to je vsaj 30 dni prej. To je nepotrebna prekoračitev popolne harmonizacije, ki jo je nujno potrebno sanirati. V sled navedenem smo predlog člena ustrezno korigirali in prilagodili stopnji zahtevane harmonizacije, kot je razvidno zgoraj.

3. odstavek 190. člena

»(3) Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom in brez kakršnih koli stroškov, dodanih v obdobju podaljšanja, razen stroškov za prejemanje storitve.«

Obrazložitev primarnega predloga:

Predlog določbe 3. odstavka 190. člena se glasi:

»Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom, brez navajanja razlogov in brez plačila morebitnih stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov. V času trajanja odpovednega roka mora naročnik izvajalcu plačati opravljene storitve.«

Upoštevajoč določbo 3. odstavka 105. člena EECC je jasno, da se mora določba 3. odstavka 190. člena predloga ZEKom-2 ustrezno spremeniti, saj EECC v zvezi z odstopom od naročniške pogodbe potrošniku daje pravico, da po samodejnem podaljšanju odstopi z 1 mesečnim rokom in brez kakršnih koli stroškov, razen stroškov za prejemanje storitve, vse ostalo je prekoračitev določbe EECC in v nasprotju s stopnjo harmonizacije, predvideno v 101. členu EECC. Skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava morata pogodbeni stranki svoje obveznosti izpolnjevati tako, da je tudi potrošnik zavezan poravnati svoj del obveznosti, vse skladno s naročniškim razmerjem in sicer do dne prenehanja dotičnega naročniškega razmerja. Skladno z EECC ima potrošnik pravico po podaljšanju naročniškega razmerja tudi do 1 mesečnega odpovednega roka, nikjer pa ni opredeljena pravica, da brez razloga odstopi od naročniškega razmerja. Obstoječa praksa operaterjev v Sloveniji omogoča vsem končnim uporabnikom, da brez razloga odpovedo naročniško pogodbo, a to za dotično določbo niti ni relevantno. Upoštevajoč 101. člen EECC in cilje, ki jih zasleduje direktiva, se takšen pristavek »brez razloga« povsem neupravičeno nahaja v dotični določbi predloga ZEKom-2, zato ga je potrebno brisati. Podobno velja glede opredeljevanja stroškov. EECC se v svojem 3. odstavku 105. člena, ko govori o stroških, jasno navezuje na obdobje samodejnega podaljšanja in jasno je razmeti, da se »brez kakršnihkoli stroškov« nanaša na stroške, ki so morebitno na novo določeni v času samodejnega podaljšanja naročniške pogodbe, izključujoč stroške, ki se nanašajo na prejemanje storitve, saj kot že rečeno, je te stroške naročnik dolžan poravnati skladno z naročniško pogodbo, ki jo je podpisal, kot tudi skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava in pravili potrošniškega prava. V sled navedenem je korekcija določbe povsem logična in nujna.

4. odstavek 190. člena

4. odstavek 190. člena naj se v celoti briše.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledeči odstavek v 190. členu: *»(4) Če se naročniška pogodba iz prvega odstavka tega člena sklene za nedoločen čas, jo sme naročnik pod pogoji iz prejšnjega odstavka prekiniti po preteku 24 mesecev.«*

Navedena določba nima osnove v EECC in pomeni prekoračitev načela harmonizacije, ki pravi, da lahko države članice v nacionalno ureditev prenesejo to, kar je določeno v direktivi in ne manj in ne več, če ni izrecno določeno drugače, kar v dotičnem primeru ni.

K 3. odstavku 191. člena

3. odstavek 191. člena naj se glasi:

(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitvev pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledečo določbo:

»(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitvev pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev. Po izteku zavezujočega obdobja vezave izvajalec storitev odpovedi pogodbe ne sme pogojevati s tehničnimi ali praktičnimi ovirami. Potrošniku se pri prehajanju med naročniškimi paketi pri istem izvajalcu storitev in pri prekinitvi naročniškega razmerja po poteku zavezujočega obdobja vezave ne smejo zaračunati administrativni stroški.«

V navedeni določbi je drugi in tretji stavek brez ustrezne podlage v EECC in temu primerno predlagamo njegovo brisanje, saj ga v direktivi, ki določa, da se v nacionalno pravo ne prenese ne več in ne manj, kot je določeno, ni. Direktiva tudi ne daje podlage, da bi lahko nacionalni organi določili drugače, kot predvideva EECC. Predlagatelj je v zadnji osnutek dodal zadnji stavek dotičnega odstavka, ki se glasi: *»Potrošniku se pri prehajanju med naročniškimi paketi pri istem izvajalcu storitev in pri prekinitvi naročniškega razmerja po poteku zavezujočega obdobja vezave ne smejo zaračunati administrativni stroški.«* MJU v Obrazložitvi členov predloga ZEKom-2 na strani 280 priznava, da EECC tega vprašanja ne naslavlja, zato naj bi ga bilo v skladu s pojasnili Evropske Komisije dopustno urejati na nacionalni ravni. Ne glede na pojasnila Evropske komisije poudarjamo, da gre tu za vprašanje, ki ga ZEKom-2 ne bi smel urejati, saj gre za določbo, ki absolutno širi EECC in to področje bolj strogo ureja, kot pa je predvideno v EECC. Predlagamo, da si predlagatelj ponovno pogleda 101. člen EECC in ravna skladno z njimi, kot predlagano zgoraj.

K 192. členu

V 1. odstavku 192. člena se naj rok »60 dni« spremeni na »30 dni«

Obrazložitev:

Direktiva 2018/1972/EU predlaga 30 dnevni rok, pri tem pa daje državam članicam možnost podaljšanja do 90 dni. Predlagamo ohranitev obstoječega 30 dnevnega roka, ki je z vidika direktive primeren in zadosten rok. Daljšanje rokov je absolutno nesorazmeren ukrep, saj za takšno postopanje ni utemeljenih razlogov. Dosedanja praksa je pokazala, da je to povsem primeren rok. Operaterji ne beležimo situacij, ko bi lahko zaključili, da je dolžina roka tista, ki bi kakorkoli omejevala končne uporabnike pri uveljavljanju njihovih pravic, čemur je dolžina roka tudi namenjena.

3. odstavek 192. člena naj se glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, ima pravico prekiniti pogodbo brez kakršnihkoli dodatnih stroškov.«

Obrazložitev:

3. odstavek 192. člena predloga ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, mu ni treba plačati stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil.«

Predlagatelj je povsem brez podlage razširil besedilo, kot je navedeno v 4. odstavku 105. člena, ki se glasi:

»Končni uporabniki imajo pravico prekiniti pogodbo brez kakršnih koli dodatnih stroškov, ko so obveščeni o spremembah pogodbenih pogojev s strani ponudnika javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, razen če so predlagane spremembe izključno v korist končnega uporabnika, so zgolj administrativne narave in nimajo negativnih posledic za končnega uporabnika ali so neposredno naložene s pravom Unije ali nacionalnim pravom.«

Navedena določba EECC je podlaga za vključitev 3. odstavka 192. člena v predlog ZEKom-2. Iz navedene določbe ne izhaja navedba vseh mogočih stroškov in obveznosti, kot jih predlagatelj taksativno ali primeroma navaja v določbi dotičnega tretjega odstavka. Za takšno navajanje (taksativno ali primeroma) ni nobene podlage. Predlagatelj s tem uvaja bolj stroge določbe za zagotovitev drugačne ravni zaščite, kot pa to določa 105. člen EECC, kar je v nasprotju z zahtevami EECC glede stopnje harmonizacije poglavja končnih uporabnikov. Smiselno podobno je potrebno korigirati obrazložitev k navedenemu členu.

Pričakujemo lahko, da bo zaradi v navedenem odstavku prekoračene popolne harmonizacije v bodoče ponudba operaterjev znatno okrnjena v smislu, da praktično ne bo več možnosti vezav za določeno obdobje v zameno za pridobitev določene ugodnosti (znižanje naročnine, priključnine ipd.). Že sedaj je povsem jasno, da se spremembe pogodbenih pogojev bodo dogajale, saj to terja že sama narava elektronskih komunikacijskih storitev, saj gre za branžo, ki se eksponentno spreminja. Tehnološki napredek terja nove pristope, oblikujejo se nove ponudbe, potrebna je neprestana fleksibilnost, ki jo naročniki hočejo in želijo. Temu posledično sledi konkurenčnost ponudb na trgu in cenovni boj, od katerega imajo, normalno, največ naročniki. Vendar pa to tudi pomeni konstantne spremembe pogojev, konstantne spremembe splošnih pogojev in odstopanja med dejansko in pogodbeno kakovostjo storitev, čemur se absolutno, to je v nobenem primeru, ni mogoče izogniti. In ker operaterji že sedaj vedo, da je temu nemogoče ubežati, bodo močno zadržani pri nadaljnjem poslovanju in ponudbah, saj bodo vedeli, da bodo ob vsaki taki spremembi pogojev naročniki lahko izkoristili odstopno upravičenje brez obveznosti plačila preostalega dela prejetih ugodnosti, administrativnih stroškov, pogodbenih kazni (te že sama potrošniška zakonodaja prepoveduje, tako da je za potrošnike navajanje te sploh nesmiselno, za pravne osebe pa še manj, saj lahko dogovorijo ugodnejše pogoje) ali katerih koli drugih nadomestil, čeprav so bila ta vnaprej in ob sklenitvi naročniške pogodbe jasno dogovorjena.

Najbolje bi bilo, če bi zakonodajalec pustil dikcijo, kot jo navaja že EECC ne pa da širi nabor stroškov, ki niti ne morejo spadati pod dodatne stroške, kot jih EECC za ta primer dopušča. Pod dodatne stroške ne more spadati *pogodbena kazen*, ki je za potrošnike tako ali tako že z obstoječim in veljavnim Zakonom o varstvu potrošnikov prepovedana. Nadalje pod dodatne stroške ne morejo soditi *zneski povračila ugodnosti*, saj bi to pomenilo, da je nekdo obogaten na račun prikrajšanega. Pod dodatne stroške prav tako ne moremo šteti *druge administrativne stroške*, saj že vnaprej vemo, kateri so,

naročnik je z njimi seznanjen, operater je pri oblikovanju teh omejen z določili potrošniškega prava, vsekakor pa ne gre za dodatne stroške. Pod dodatne stroške prav tako ne moremo šteti *dogovorjenih nadomestil*, saj so tudi ta vnaprej dogovorjena.

Vsekakor se vrnitev prejetih ugodnosti oz. drugih dogovorjenih nadomestil (npr. popusti pri mesečni naročnini) ne more šteti, kot »kakršenkoli dodatni strošek«, saj bi bilo to v nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava. V nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava bi bilo torej, da naročniku v primeru odpovedi naročniškega razmerja pred dogovorjenim obdobjem vezave ne bi bilo potrebno vrniti sorazmernega dela prejetih ugodnosti, kar potrjuje tudi sodna praksa. V primeru sklenitve naročniške pogodbe z vezavo naročniškega razmerja, običajno za obdobje do 24 mesecev, se operater zaveže, da bo naročniku določeno obdobje nudil storitve po nižji ceni od cene (ugodnost), ki je določena v rednem ceniku operaterja, naročnik pa se zaveže, da bo v zameno ohranil naročniško razmerje za dogovorjeno obdobje. Operater lahko ekonomsko upraviči dogovorjeno ugodnost le v primeru, da pogodbeno razmerje traja vsaj 24 mesecev oziroma drugo dogovorjeno obdobje vezave. Skladno z 8. členom Obligacijskega zakonika udeleženci pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev. Enaka vrednost dajatev se v primeru sklepanja naročniških razmerij z vezavo doseže šele, ko se izteče celotno obdobje vezave, v katerem naročnik v celoti izplača dogovorjene cene naročnin, medtem ko operater celotno obdobje zagotavlja naročene storitve. V primeru predčasne prekinitve naročniškega razmerja pa se enakost dajatev doseže na način, da naročnik operaterju povrne ugodnosti, ki jih je prejel v času, ko je naročal in koristil storitve operaterja (ne glede na to ali gre za ugodnost v obliki popusta na naročnino ali nižjo ceno terminalske opreme). Plačilo izgube posebne ugodnosti predstavlja namreč zgolj plačilo redne cene (oziroma doplačilo do redne cene) za izbrani naročniški paket, ki je določena v rednem ceniku in jo plačujejo tudi vsi drugi naročniki, ki se odločijo za sklenitev naročniškega razmerja brez vezave. Navedeno stališče je skladno tudi sodno prakso, in sicer sodbo Višjega sodišče v Ljubljani, I Cp 2078/2019, s katero je bila potrjena sodba sodišča prve stopnje, v kateri je bilo razsojeno, da je tožena stranka dolžna poravnati znesek, ki predstavlja izgubo posebne ugodnosti v primeru odstopa od pogodbe skladno z drugim odstavkom 129. člena ZEKom-1. Višje sodišče je v obrazložitvi med drugim navedlo, da je ugodna cena vezana na najmanj 24 mesečno pogodbeno razmerje, ker pa je bilo prekinjeno, je tožena stranka dolžna povrniti ugodnosti, ki jih je prejela neutemeljeno. Dodajamo še, da bi v primeru, ko bi naročnik določeno obdobje plačeval nižjo akcijsko ceno storitev, medtem ko bi operater storitve zagotavljal v polnem obsegu, zatem pa bi naročnik predčasno odstopil od naročniške pogodbe brez povračila sorazmernega dela prejete ugodnosti, to pomenilo oškodovanje operaterja ter neupravičeno pridobitev s strani naročnika. Skladno s 190. členom OZ je, kdor je bil brez pravnega temelja obogaten na škodo drugega, prejeta dolžan vrniti, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi. Skladno z navedeno določbo se s plačilom izgube posebne ugodnosti zgolj zagotovi nadomestitev vrednosti dosežene koristi, ki jo naročnik prejme s koriščenjem naročenih storitev. Vračilo sorazmernega dela ugodnosti, ki bi jo naročnik prejel, če bi izpolnil zavezo in v naročniškem razmerju ostal celotno obdobje, torej nikakor ne more biti opredeljeno kot strošek prekinitve naročniškega razmerja, zaračunavanje česar, v primeru odstopa od naročniške pogodbe zaradi sprememb naročniških pogojev, je prepovedano skladno z drugim odstavkom 129. člena trenutno veljavnega ZEKom-1 in tudi v dotičnem odstavku predloga ZEKom-2. Strošek prekinitve naročniškega razmerja ali »kakršenkoli dodatni strošek«, kot ga imenuje EECC, se smiselno udejani kot administrativni strošek prekinitve, ki ga operater običajno ima zaradi stroškov potrebnih opravil povezanih s prekinitvijo naročniškega razmerja in je del rednega cenika. Enako kot je naročnik deležen ugodnosti v obliki subvencionirane cene telefonskega aparata, je tudi v primeru akcijske ponudbe, naročnik deležen ugodnosti, ki se jo da ovrednotiti glede na redno ceno določene telekomunikacijske storitve. Naročnik v primeru, da se stečejo pogoji za vračilo ugodnosti, vrne zgolj sorazmeren del, glede na preteklo obdobje trajanja naročniškega razmerja, pogoji za to pa so naročniku vseskozi vnaprej poznani. Kot že obrazloženo, predstavlja plačilo izgube posebne ugodnosti zgolj

doplačilo do cene, ki je določena v rednem ceniku. Cena je osnovna sestavina vsake pogodbe in zahtevo za njeno plačilo v nobenem primeru ne more enačiti niti s stroškom prekinitve naročniškega razmerja niti s pogodbeno kaznijo, ki predstavlja civilno sankcijo za kršitev pogodbe. Da izguba posebne ugodnosti ne predstavlja nedopustne pogodbene kazni in ni v nasprotju z namenom odstopnega upravičenja ne po trenutno veljavnem 129. členu ZEKom-1 ne po predlogu ZEKom-2 (ne po EECC), niti z določili potrošniške zakonodaje, izhaja tudi iz zgoraj omenjene sodbe Višjega sodišča v Ljubljani, Cp 2078/2019.

5. odstavek 192. člena naj se glasi:

»(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena naročnik plača nadomestilo za terminalsko opremo, ki jo je prejel po akcijski ceni in jo obdrži. Izvajalec storitev najkasneje ob plačilu sorazmernega dela vrednosti terminalske opreme odpravi morebitne ovire za uporabo terminalske opreme v drugem omrežju. Naročnik se lahko odloči, da bo izvajalcu storitev vrnil terminalsko opremo v stanju, v kakršnem mu je bila izročena in plačal uporabnino za čas uporabe terminalske opreme, operater pa mu bo vrnil kupnino. Naročniku, ki želi izkoristiti odstopno upravičenje, lahko izvajalec storitev v zameno ponudi, da ohrani naročniško razmerje v veljavi pod pogoji, določenimi v obstoječi naročniški pogodbi. Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).

Obrazložitev:

Predlog korekcije dotičnega odstavka uresničuje to, kar je že obrazloženo v okviru prejšnjega dostavka, torej, da je potrebno enako tretirati tako vračilo sorazmernega dela za primer terminalske opreme kot za primer kakršnihkoli drugih ugodnosti (npr. popust pri naročnini), zato je v odstavku dodan stavek *»Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).*«. Brisana je tudi vrinjen stavek *»ob upoštevanju njene normalne rabe,*«, saj tega EECC ne predvideva. EECC v 105/6 odstavku z ničemer ne omenja kakršnokoli normalno rabo, zato pomeni vpeljava tega v ZEKom-2 očitno prekoračitev načela harmonizacije. EECC v 105/6 pravi: *»Kadar ima končni uporabnik pravico odpovedati pogodbo za javno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, pred koncem dogovorjenega trajanja pogodbe v skladu s to direktivo ali drugimi določbami prava Unije ali nacionalnega prava, ne plača nadomestila, razen za subvencionirano terminalsko opremo, ki jo obdrži. Kadar se končni uporabnik odloči obdržati terminalsko opremo v paketu, ki velja ob sklenitvi pogodbe, nadomestilo ne sme presegati njene vrednosti, določene ob sklenitvi pogodbe, ali preostalega dela provizije za storitev do izteka pogodbe, odvisno od tega, kateri znesek je nižji.*«

V prejšnjem predlogu ZEKom-2 je bila v tem odstavku tudi jasna zaveza glede obveznosti plačila uporabnine za primer, ko se naročnik odloči vrniti terminalsko opremo, ki pa je v obstoječem predlogu ni. Pomembno je, da se ta stavek vrne v besedilo, da se izognemo kakršni koli nejasnosti. Sicer je takšno postopanje oz. rešitev mogoče izpeljati tudi iz določil splošnega obligacijskega prava, a kljub temu ocenjujemo, da bo v praksi določilo več kot zgolj koristilo jasnejše sliki in razumevanju vseh deležnikov.

192. členu predloga ZEKom-2 naj na koncu doda novi zadnji odstavek, ki se glasi:

»Določbe tega člena se uporabljajo za potrošnike, kadar ti sklepajo naročniško razmerje z operaterjem, za druge končne uporabnike pa, kadar ti tako zahtevajo.«

Obrazložitev:

Zaradi problematike, ki smo jo zaznali, so nujno potrebne tudi korekcije 192. člena predloga ZEKom-2 v smislu, da se ta NE UPORABLJA ZA SREDNJE IN VELIKE PRAVNE OSEBE, pač pa SAMO ZA POTROŠNIKE (in eventualno za mikro in mala podjetja, nevladne organizacije), kot jih opredeljuje ZGD.

192. člen ZEKom-2 je trenutno urejen v 129. členu ZEKom-1, ki med drugim v zadnjem odstavku določa: »Določbe tega člena se uporabljajo za potrošnike, kadar ti sklepajo naročniško razmerje z operaterjem, za druge končne uporabnike pa, kadar ti tako zahtevajo.« Ti drugi uporabniki so med drugim tudi velika in srednje velika podjetja (pravne osebe), katerim ni (niti jim ni bilo) v interesu, da bi prejeli obvestila o spremembah na način, kot to določa 129. člen ZEKom-1 (oz. bo to določal 192. člen ZEKom-2), pač pa se obveščanje o spremembah pogojev dogovori z naročniško pogodbo, ki se z njimi sklene. Prav tako se z medsebojno pogodbo določi obdobje vezave (kot to pravilno navaja 191. člen predloga ZEKom-2, ki jasno navaja, da vezava največ 24 mesecev velja zgolj za potrošnike, eventualno še za male pravne osebe in nevladne organizacije, nikakor ne za srednje in velike pravne osebe). Nadalje so tudi posledice odstopa od naročniške pogodbe individualno dogovorjene v naročniški pogodbi in ni potrebe po tem, da bi zakon tudi zanje določal pravico, da odstopijo od naročniške pogodbe brez kakršnihkoli dodatnih stroškov, kot je to sedaj določeno v predlogu ZEKom-2 v tretjem odstavku 192. člena. To ni v interesu srednje in velikih pravnih oseb (podjetij), ki v odnosu do operaterja niso šibkejša stranka in ni potrebe ne interesa, da bi bili ščiteni iz strani zakonodaje. Ravno obratno. Določba 192. člena predloga ZEKom-2 (vključno s tretjim odstavkom), bo srednje in velika podjetja omejevala pri doseganju dogovorov, ki so jim bolj pisani na kožo in tudi bolj ustrezajo njihovem poslovanju, organizaciji in odnosu, ki ga želijo imeti vzpostavljenega s subjekti, s katerimi poslovno sodelujejo (v dotičnem primeru z operaterjem). Prav zato je nujno potrebno, da se po zgledu obstoječega zadnjega odstavka 129. člena ZEKom-1 uredi tudi uporabnost 192. člena ZEKom-2 in tako zagotovi in realizirajo zahteve, kot izhajajo iz dosedanje prakse.

K 194. členu

1. odstavek 194. člena naj se glasi:

»(1) Izvajalci storitev dostopa do interneta dajo svojim naročnikom na voljo ustrezne informacije o zamenjavi izvajalca storitve dostopa do interneta pred postopkom zamenjave in med njim.«

Obrazložitev:

1. odstavek 194. člen se trenutno glasi:

»1) Izvajalci storitev dostopa do interneta morajo svoje naročnike seznaniti z ustreznimi informacijami o zamenjavi izvajalca storitve dostopa do interneta, vključno z informacijami o nadomestilih za primer zamude ali zlorabe. Izvajalec mora svojemu naročniku posredovati konkretne informacije o zamenjavi takoj, ko ga ta sezani svojo namero, da bo prešel k drugemu izvajalcu storitev dostopa do interneta.«

Navedeni člen je implementacija 1. odstavka 106. člena EECC, ki se glasi:

»V primeru zamenjave ponudnika storitev dostopa do interneta zadevni ponudnik končnemu uporabniku da na voljo ustrezne informacije pred postopkom zamenjave in ...«

Kot izhaja iz 1. točke 106. člena je predlagatelj ZEKom-2 prekoračil obseg, ki mu ga določa direktiva in tudi v tem primeru strožje uredil področje, navkljub temu, da tudi 106. člen sodi v sklop členov, ki po jih je potrebno obravnavati s stopnjo harmonizacije, kot je opredeljena v 101. členu EECC, kjer je jasno zavedeno, da v kolikor ni izrecne podlage (in v tem primeru je ni) se na nacionalni ravni ne sme urejati ne blažje ne strožje.

2. odstavek 194. člena naj se glasi:

»(2) Prenosni izvajalec mora ves čas postopka zamenjave zagotoviti neprekinjenost storitve razen, če to s tehničnega vidika ni izvedljivo. Dokler sprejemni izvajalec naročniku ne omogoči začetka delovanja storitev, mora prenosni izvajalec svojo storitev naročniku še naprej zagotavljati pod enakimi pogoji.«

Obrazložitev:

Predlog 2. odstavka 189. člena ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(2) Prenosni izvajalec mora ves čas postopka zamenjave zagotoviti neprekinjenost storitve, razen če dokaže, da to s tehničnega vidika ni izvedljivo. Breme dokazovanja tehnične neizvedljivosti je na strani prenosnega izvajalca. Dokler sprejemni izvajalec naročniku ne omogoči začetka delovanja storitev, mora prenosni izvajalec svojo storitev naročniku še naprej zagotavljati pod enakimi pogoji.«

Iz EECC ne izhaja zahteva, da bo moral izvajalec dokazovati tehnično neizvedljivost, pravzaprav EECC o dokaznem bremenu sploh ne govori, zato je umestitev takšnega dokaznega bremena strožja določba kot jo predvideva EECC in tako v nasprotju s 101. členom EECC (stopnjo harmonizacije).

K 3. odstavku 198. člena

3. odstavek 198. člena naj se glasi:

»(3) Agencija s splošnim aktom iz prvega odstavka tega člena podrobneje uredi način izvajanja tega člena.«

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje zadnjega stavka tega odstavka (to je »Z namenom zagotavljanja učinkovitega varstva končnih uporabnikov lahko agencija s splošnim aktom predpiše tudi zagotavljanje informacij o ravni porabe v zvezi s premijskimi storitvami in drugimi storitvami, za katere veljajo posebni pogoji oblikovanja cen.«), saj zanj ni podlage v EECC, sploh ne v 102/5,6, ki sta s tem členom vneseni v nacionalni pravni red. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. EECC uvaja zaveze za ponudnike oz. izvajalec elektronskih komunikacijskih storitev, medtem ko nosilci premijskih storitev (in drugih storitev, za katere niti ni jasno katere to so), NISO izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev. Nosilci so ponudniki vsebin, ki so na premijskih številkah na voljo. Izvajalec elektronskih komunikacijskih storitev s temi vsebinami oziroma storitvami nima nobene povezave, operater svojim naročnikom nudi zgolj govorno storitev, torej klasično elektronsko komunikacijsko storitev. Izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev torej tu zgolj nudijo pot. Prav zato je določba, katere črtanje predlagamo, povsem izven okvirov cilja (»ponudniki morajo zagotoviti«), ki ga direktiva zahteva. Črtana določba sodi tudi izven okvira, ki ga predvideva 101. člen EECC (stopnja harmonizacije).

K 4. odstavku 199. člena

Predlagamo, da se 4. odstavek 199. člena v celoti briše.

Obrazložitev:

EECC ne daje podlage, da se v nacionalni pravni red vključi možnost sprejema priporočila. EECC v 3. odstavku 1. točke 104. člena izrecno navaja, da morajo biti ukrepi za zagotavljanje kakovosti storitev skladni z Uredbo 2015/2120. V tretjem odstavku predloga 199. člena ZEKom-2 je že predviden splošen akt, kot ga predvideva prvi odstavek 2. točke 104. člen EECC. Vključitev možnosti sprejema splošnega

akta po 4. odstavku 199. členu ZEKom-2 pomeni prekoračitev cilja, ki ga zasleduje EECC. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. Rezultat je v dotičnem primeru dosežen že s sprejemom splošnega akta po 3. odstavku 199. člena predloga ter z upoštevanjem že uveljavljene Uredbe 2015/2120. Člen 104. EECC, ki je v nacionalni red prenesen s 199. členom predloga ZEKom-2, tudi nikjer ne predvideva kakršnihkoli nadomestil, tako da predlog četrtega odstavka tudi iz tega vidika pomeni prekoračitev cilja, ki se zasleduje s 104. členom EECC, prav tako pa prekoračitev stopnje harmonizacije, ki jo v 101. členu EECC določa za člene od 102. do 115. EECC. Torej, da »*Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite.*«.

K četrtemu odstavku 200. člena

Iz obrazložitve predloga zakonskega besedila ni razvidno zakaj niso bile upoštevane vse pripombe operaterjev k 4. odstavku 200. člena ZEKom-2. Predlog zakonskega besedila operaterjem nalaga nove in nepredvidljive stroške, za zagotavljanje komunikacijske opreme, pri čemer termin »vsa potrebna komunikacijska oprema« ni definiran in zato zagotovo vodi v različne interpretacije tako na strani operaterjev kot na strani državnih organov, ki se odzivajo na klice v sili. Poudarjamo, gre za izvajanje nalog, ki so v pristojnosti države (reševanje, odziv na klice v sili), država pa bi morala iz državnega proračuna zagotoviti financiranje komunikacijske opreme, ki jo državni organi potrebujejo za izpolnjevanje svojih delovnih nalog. Menimo, da je nedopustno, da se problem pomanjkanja financiranja rešuje na način, da se stroški prevalijo na operaterje, financiranje komunikacijske opreme za državo pa je tudi rešitev, ki ni skladna z ureditvijo v EECC.

Četrty odstavek 200. člena naj se glasi:

“(4) Izvajalec javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora brezplačno zagotoviti prenos komunikacije v sili centru za sprejem komunikacije v sili. Zaradi zagotavljanja neprekinjenega delovanja prenosa komunikacije v sili izvajalec zagotovi do centrov tudi nadomestne poti, ki jih sam določi. Izvajalec nosi breme dokazovanja obsega tehnične nezmožnosti. Za prenos in zaključevanje komunikacije v sili operaterji lahko dogovorijo skupne prenosne poti, vključno z nadomestnimi potmi.”

K prvemu odstavku 201. člena

Zagotavljanje oziroma izvajanje obveščanja in alarmiranja je gotovo naloga, ki se izvaja v najširšem javnem interesu. Pri vzpostavitvi sistema, kot je bil vpeljan v 134. člen ZEKom-1 z zadnjo novelo ZEKom-1C, smo operaterji seznanili z vsemi pomembnimi ter visoko kompleksnimi tehničnimi in komercialnimi vidiki implementacije tako ministrstvo za javno upravo, kot tudi URSZR. Žal predlagatelj zakona pripomb ni upošteval, zaradi česar ponovno izpostavljam pomemben vidik vpeljave tega sistema.

Kot izhaja iz predloga prvega odstavka, je predlagatelj zakona pripoznal potrebo, da se vsakokratno alarmiranje izvede proti plačilu, kar operaterji pozdravljamo ter izražamo upanje, da bo ureditev ostala nespremenjena tudi v končni verziji zakona - operater bo URSZRju proti plačilu zagotovil izvedbo obveščanja in alarmiranja. Vendar pa izpostavljam, da bo to pokrilo le neznamen del investicije, ki bo potrebna za implementacijo sistema – **investicijo bo torej kril v celoti operater in mu nikoli ne bo povrnjena**. Večji strošek bomo operaterji imeli z zagotovitvijo platforme, za katero pa kot izhaja iz

gradiva predlagatelja zakona, bo vprašanje sofinanciranja uvedbe sistema obravnavano v okviru medresorskega usklajevanja.

Operaterji ponovno apeliramo, da se zagotovi proračunsko financiranje uvedbe tega sistema, s čimer se bo lahko zagotovila vzpostavitev modernega, dolgoročno primerne in vzdržnega sistema alarmiranja. S tem se bodo lahko pomembno razbremenili operaterji (ki dejansko vzpostavljenega sistema ne bodo uporabljali za druge namene kot za alarmiranje), zagotovil pa bi se centralen sistem obveščanja, ki bi kot tak prinašal največje koristi celotni družbi ob naravnih in drugih nesrečah.

Prvi odstavek 201. člena, naj se dopolni z novim zadnjim stavkom:

»Stroške vzpostavitve in zagotavljanja sistema obveščanja in alarmiranja, ki ga zagotovi izvajalec javno dostopnih mobilnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke, se financira iz državnega proračuna.«

OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV IN VARSTVO ZASEBNOSTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ

K 218. členu

Drugi odstavek 213. člena **ni usklajen z določbami Direktive 2002/58/ES**, ki določa, da je obdelava »...dovoljena samo do poteka obdobja, med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija ali sprožijo postopki za pridobitev plačila«. V predlogu je dovoljena hramba največ tri delovne dni po popolnem plačilu storitve, pri čemer Direktiva 2002/58/ES roka hrambe prometnih podatkov ne veže na plačilo storitev. To bi bilo tudi povsem nepraktično in bi onemogočilo ustrezno obravnavo pritožb uporabnikov, ki jih le ti lahko (in jih pogosto) podajo tudi po popolnem plačilu računa. **Predlog zakona tako ne izpolnjuje potreb operaterjev obenem pa je tudi na škodo uporabnikom, saj bo obravnavala reklamacij, ki bi jih le ti vložili po plačilu računa (npr. stranka pregleda račun po plačilu, še posebej če je račun plačan preko trajnika) znatno otežena oziroma praktično nemogoča.**

Direktiva 2002/58/ES prometnih podatkov in njihovih rokov hrambe tudi ne ločuje glede na to ali so to podatki, ki so potrebni za obračun ali sicer obdelani »za namen prenosa sporočila po elektronskem komunikacijskem omrežju ali zaradi zaračunavanja tega sporočila«. Najdaljše roke hrambe določa za vse prometne podatke enotno. V skladu s tem imamo operaterji tudi vzpostavljene sisteme na katerih se obdelujejo in hranijo prometni podatki, ter bi predlagana določba pomenila, da so potrebne prilagoditev in spremembe na teh sistemih. To bi operaterjem povzročilo dodatne stroške. Primarno tako predlagamo spremembo 2. odstavka 218. člena tako, da bo le ta kar v največji možni meri usklajen z Direktive 2002/58/ES oziroma podredno, da se obdrži obstoječa ureditev.

Predlagamo, da se drugi odstavek 218. člena spremeni tako, da se glasi

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko operater do poteka obdobja, med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija, za neplačane storitve pa najdlje do preteka zastaralnega roka za terjatev, hrani in obdeluje podatke o prometu, ki jih potrebuje za obračun in za plačila v zvezi z medomrežnim povezovanjem.

oziroma podredno:

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko operater do popolnega plačila storitve, vendar najdlje do preteka zastaralnega roka, hrani in obdeluje podatke o prometu, ki jih potrebuje za obračun in za plačila v zvezi z medomrežnim povezovanjem.

K 215. členu

Določba je bila postavljena in v predlagani obliki vključena že v prvem ZEKom-u iz leta 2004. **Določena njena določila se v praksi ne izvajajo in ne uporabljajo npr. določba, da lahko operaterji zbirajo dodatne podatke »na podlagi plačila naročnika še dodatne podatke, če to želi naročnik in se s tem ne poseže v pravice tretjih oseb.«.** Obenem se določba spreminja in se z ZEKom-2 širi nabor podatkov, ki jih operaterji lahko zbirajo – med podatke se dodaja da naslov naročnika vključuje lahko tudi oznako dela stavbe. Navedeno je potrebno zaradi možnosti zagotavljanja podatkov o lokaciji ob klicih na številke za klice v sili.

Obenem se je od sprejema ZEKom in ZEKom-1 spremenil tudi osnovni regulatorni okvir za obdelavo osebnih podatkov – 25.5.2018 se je pričela uporabljati Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov - GDPR).

Oboje kaže na to, da se tudi občutljivo področje varstva osebnih podatkov s časom razvija, spreminja in prilagaja novim okoliščinam. Določba je tako sedaj neusklajena s Splošno uredbo in tudi sicer neustrezna in zastarela.

V prvi vrsti predlagamo njeno brisanje v celoti, saj GDPR velja tudi za operaterje, vsebuje ustrezne varovalke za obdelavo osebnih podatkov strank ter enotno ureja to področje za vse operaterje v EU. Obdelava podatkov o strankah običajno ne predstavlja posegov v njihovo komunikacijsko zasebnost in tako ni potrebe oziroma podlage za urejanje le tega v področnem zakonu. Komunikacijska zasebnost strank, ki je upravičeno predmet urejanja v ZEKom-2 pa je urejena v drugih določbah. Podredno pa smo pripravili posodobljen predlog besedila, ki odpravlja določbe in ureditev, ki ni imela smisla že v ZEKom-1 (npr. določba da se lahko dodatni podatki o naročniku zbirajo, če le ta to želi in to plača) in je usklajen z GDPR. Podrobnejša obrazložitev posameznih odstavkov predloga je bila že posredovana v okviru obravnave osnutka v javni razpravi.

Primarno predlagamo, da se 215. člen črta.

Podredno predlagamo, da se besedilo nadomesti z novim besedilom, tako da bo določba usklajena z drugimi določbami ZEKom-2 in GDPR, ter se glasi:

215. člen (podatki o naročnikih)

(1) Izvajalci storitev lahko o svojih naročnikih in uporabnikih zbirajo naslednje podatke:

- 1. osebno ime naročnika oziroma uporabnika ali firmo in njeno organizacijsko obliko,*
- 2. naslov naročnika oziroma uporabnika, vključno s številko dela stavbe, stanovanja oziroma nadstropja,*
- 3. naročniško številko in druge elemente oštevilčenja, ki se uporabljajo za vzpostavitev zveze do naročnika oziroma uporabnika,*
- 4. e-naslov naročnika oziroma uporabnika, če ga le ta ima*

5. davčno številko za fizično osebo ter davčno in matično številko za pravno osebo,
6. ostale podatke potrebne za sklenitev pogodbe oziroma zagotavljanje in izvajanje storitev,
7. na podlagi soglasja naročnika in/ali uporabnika ali druge pravne podlage tudi druge podatke.

(2) Zbrane podatke iz prejšnjega odstavka lahko izvajalci storitev obdelujejo za:

1. sklepanje, izvajanje, spremljanje in prekinitev naročniške pogodbe oziroma izvajanja storitev,
2. zaračunavanje storitev,
3. pripravo in izdajanje imenikov ter posredovanje podatkov izdajateljem imenikov v skladu s tem zakonom,
4. za druge zakonite namene na podlagi ustrezne pravne podlage.

(3) Podatke o naročnikih in uporabnikih iz prvega odstavka tega člena lahko izvajalci storitev iz prvega odstavka po prenehanju naročniškega razmerja hranijo v skladu ob upoštevanju omejitev in zahtev tega zakona, predpisov o varstvu osebnih podatkov in drugo zakonodajo.

AGENCIJA

K 233. členu

V odgovoru na poziv strokovni, zainteresirani in drugim javnostim za predložitev predlogov v okviru priprave novega področnega zakona o elektronskih komunikacijah, ki je bil objavljen januarja 2019, smo v okviru SOEK predlagali uzakonitev kolegijskega organa vodenja Agencije ter senatnega odločanja v posamičnih upravnih zadevah.

Navedeni predlog je skladen s 7. členom EECC Direktive, ki določa, da funkcijo vodje nacionalnega regulativnega organa opravljajo vodje ali kadar je to ustrezno, člani kolegijskega organa vodenja.

Iz 6. in 8. člena EECC Direktive nedvoumno izhaja jasen cilj krepitev položaja nacionalnih regulatornih organov, predvsem njihove funkcionalne in politične neodvisnosti. Države članice morajo zagotoviti, da so njihovi nacionalni regulatorni organi tako funkcionalno kot politično neodvisni.

Predlagatelj zakona je v objavljenih opredelitvah do prispevkov iz javnega poziva za predložitev predlogov in pripomb za pripravo osnutka ZEKom-2 zapisal, da je seznanjen s predlogi, ki se nagibajo k vzpostavitvi večosebnega vodenja agencije in da preučuje možnosti, ki bi bile skladne s sistemsko zakonodajo, ki ureja javne agencije. V nadaljevanju je navedel, da bo vzporedno s potekom javne obravnave dokončno preučil možnosti za večosebno vodenje, pri čemer bo zainteresirani javnosti omogočil dajanje pripomb na morebitni nov predlog določb o vodenju agencije.

Predlagamo, da naj zaradi zagotavljanja čim večje neodvisni nacionalnega regulatornega organa (AKOa), ne glede na njegovo organizacijsko umestitev, vodstvo in organe odločanja imenuje Državni zbor na predlog Vlade RS. Minister, pristojen za elektronske komunikacije naj predlaga Vladi kandidate, ki jih izbere Svet nacionalnega regulatornega organa na podlagi javnega natečaja.

Doda naj se določi o razveljavitvi akta o izbiri kandidatov, če se s pravnomočno sodno odločbo ugotovi nezakonitost postopka javnega natečaja ali izbirnega postopka ali kršitev postopkovnih pravil.

Odločitve v posamičnih upravnih zadevah naj sprejema senat (vsaj tričlanski), tako kot je po sedaj veljavni ureditvi že določeno za odločanje v upravnih zadevah Agencije za varstvo konkurence.

V času javne obravnave predloga področnega zakona o elektronskih komunikacijah smo se seznanili s predlogom za sprejem novega Zakona o javni agenciji RS za trg in potrošnike in javni agenciji RS za finančne trge, v kateri bi se združilo 8 agencij, med njimi tudi Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS.

Nacionalni regulatorni organ za področje elektronskih komunikacij je nedvoumno organ, ki izvršuje javna pooblastila in naloge, s katerimi bistveno vpliva na delovanje pomembne gospodarske panoge-zagotavljanje javnih komunikacijskih omrežij in storitev, zato je z ustrezno sistemsko zakonodajo nujno potrebno zagotoviti njegovo neodvisnost. **Predlagamo, da se neodvisnost delovanja nacionalnega regulatornega organa zagotovi tako, da o imenovanju njegovih organov vodenja in nadzora odloča Državni zbor, s pogoji za njihovo imenovanje pa mora biti zagotovljena čim večja neodvisnost od izvršilne veje oblasti.**

K 252. členu

Kot operaterji opozarjamo že dlje časa, bi bilo primerno, da se za področja, katerih izvajanje je v javnem interesu, saj gre za izvajanje nalog iz izvorne pristojnosti države, zagotovi ustrezno proračunsko financiranje - na področju gradnje omrežij in pripadajoče infrastrukture (18., 19., 20. in 21. člen zakona), varnosti omrežij in storitev ter delovanju v izjemnih stanjih (VIII. poglavje zakona), zagotavljanju konkurence (IX. poglavje zakona), univerzalne storitve (X. poglavje zakona) in pravic uporabnikov (XI. poglavje zakona).

Navedeno bo imelo zgolj minimalen vpliv na državni proračun.

V preostalem, se Agencija financira iz prihodkov, ki jih ustvari s plačili operaterjev.

252. člen naj se upošteva predlagani popravek glasi:

(1) Agencija se financira izključno s prihodki od plačil, ki so določena s tem zakonom in z drugimi zakoni s področij njenega delovanja ter iz državnega proračuna za področja, kjer operaterji opravljajo naloge iz izvorne pristojnosti države ali izpolnjujejo strategije ter akcijske plane, h katerim se je zavezala Republika Slovenija.

(2) Iz državnega proračuna se financira delovanje Agencije na področju gradnje omrežij in pripadajoče infrastrukture (17., 18. in 19. člen zakona), varnosti omrežij in storitev ter delovanju v izjemnih stanjih (VIII. Poglavje zakona), zagotavljanju konkurence (IX. Poglavje zakona), univerzalne storitve (X. poglavje zakona) in pravic uporabnikov (XI. Poglavje zakona).

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 314. členu

Predlagatelj zakona je v prehodni določbi predvidel 1 letni rok za izpolnitev obveznosti (do 21.6.2022), naložene z 201. členom zakona, kar absolutni ni realen in izvedljiv rok. Glede na kompleksnost izbire ustreznega sistema, pogajanja s ponudniki ter časom, potrebnim, da se sistem

implementira pri vsakem posamičnem operaterju, kar zahteva veliko prilagoditev v internih operaterjevih sistemih (obstoječih ter sistemih, ki jih bo treba še razviti), je eno leto minimalno zadosten rok, ki mora biti zagotovljen. Ta rok je predvidel tudi EECC, pa je zaradi zamude pri implementaciji slovenskim operaterjem za rok občutno skrajšan, kar ni dopustno. Postopek vzpostavitve sistema PWS je kot rečeno dolgotrajen, ne glede na to kdo nosi strošek implementacije, ter je glede na število ponudnikov ter različnih načinov izvedbe sistema, treba izvesti ne samo kompleksen interni postopek, pač pa tudi postopek izbire izvajalca, nenazadnje pa tudi implementacije sistema.

Ker smo mnenja, da operaterji ne moremo in ne smemo nositi negativnih posledic zamude pri prenosu EECC v ZEKom-2, predlagamo, da se besedilo 314. člena prilagodi tako, da se namesto datuma, do katerega naj operaterji zagotovimo implementacijo, preoblikuje v »eno leto«, **besedilo pa naj se glasi:**

»Izvajalci javno dostopnih mobilnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke zagotovijo obveščanje in alarmiranje končnih uporabnikov prek javnega mobilnega omrežja v skladu z 201. členom tega zakona najkasneje v enem letu po uveljavitvi zakona.«

K 315. členu

Predlagatelj zakona je deloma upošteval predlog SOEK, da se podaljša rok, v katerem smo operaterji dolžni prilagoditi splošne pogoje poslovanja ter ga podaljšal na 6 mesecev, a je rok za to vezal na uveljavitev ZEKom-2. Popravek je deloma pravilnejši, a opozarjamo, da bo nekatere prilagoditve mogoče izvesti na podlagi sprejetega zakona, nekatere pa bodo odvisne od splošnih aktov, katerih število je znatno (več kot 40). To najpreprosteje pomeni, da bo potrebnih verjetno več prilagoditev splošnih pogojev. Naročniki bodo posledično o teh spremembah večkrat obveščeni. Bati se je, da bodo naročniki težko sledili vsem spremembam, predvsem pa je pred nami resna skrb, da bodo naročniki resnično zmedeni in naveličani konstantnih opozarjanj, zato jim tudi ne bodo več sledili.

Za primer vzemimo podzakonski akt glede določanja nadomestil v primeru nedelovanja ali slabšega delovanja elektronskih komunikacijskih storitev. Predlog ZEKom-2 ga je predvidel, a mora biti sprejet šele v 6 mesecih po uveljavitvi zakona. Ta podzakonski akt bo urejal materijo, ki jo imajo operaterji že sedaj urejeno v svojih splošnih pogojih in bo takšna, kot je, ostala tudi po prilagoditvi splošnih pogojev ZEKom-2, saj do sprejetja novega podzakonskega akta velja obstoječi zakon oziroma samoregulacijski kodeks o nedelovanju ali slabšem delovanju elektronskih komunikacijskih storitev iz tega področja, ki so ga operaterji dogovorili. Ob spremembi pogojev glede na zakon bodo naročniki prvič obveščeni o njihovi spremembi skladno s Splošnim aktom o obliki in načinu objave obvestila o spremembi pogojev iz naročniške pogodbe (SMS sporočilo oz. e-mail, objava na internetu in v poslovalnicah itd.). Šele naknadno, to je, ko bo sprejet in znan novi podzakonski akt, kar najverjetneje ne bo pred potekom 6 mesecev od uveljavitve, bodo lahko splošni pogoji ponovno spremenjeni. Najverjetneje bo imel ta splošni akt (kot ima to vsak) ustrezen *vacatio legis* in v tem obdobju bodo operaterji vsak pri sebi prilagodili ponudbo, koncept, logistične postopke, interna in eksterna pravila poslovanja ter na koncu temu ustrezno prilagodili oziroma spremenili pogoje ter (ponovno) o spremembi obveščali naročnike. Torej, to bo že drugo obveščanje v roku pol leta. In to je zgolj en podzakonski akt, pri čemer jih je po predlogu ZEKom-2 predvidenih cca 40 (npr. 192/6, ki določa, da agencija s splošnim aktom lahko uredi metodologijo izračuna sorazmernega dela vrednosti prejete terminalske opreme, pri čemer imamo operaterji že sedaj v splošnih pogojih in/ali pogodbah to metodologijo ustrezno urejeno in jo bo potrebno spreminjati s sprejemom novega splošnega akta agencije ipd.). To pomeni, da bo potrebno za vsakega izmed novo sprejetih podzakonskih aktov izpeljati zgornji postopek in obveščati naročnike znova in znova. Z malo sreče bodo določeni akti lahko skupaj uveljavljeni in implementirani v splošne pogoje, da

se vsaj izognemo, če karikiramo, 40x obveščanju naročnikov. Težko si je predstavljati, da je takšna ureditev v korist potrošnika ali pa katerega koli naročnika.

Pretekle izkušnje so pokazale tudi, da podzakonski akti niso sprejeti hkrati (to niti ni realno), prav tako se z njihovim sprejetjem zamuja, tako da se določeni rok 6 mesecev v praksi lahko tudi podaljša. Preden ni znan zadnji sprejet podzakonski akt, je tudi nemogoče napovedati, ali se morajo splošni pogoji operaterjev še v čem spremeniti ali ne, saj šele vsebina splošnega akta razkrije njegove zahteve in šele takrat bodo operaterji vsak zase sploh lahko ocenili, ali, upoštevajoč njihov koncept, to terja spremembo njihovih pogojev ali ne.

Vendar prilagoditev zakonu ni tako preprosta kot zgolj popravek besedila splošnih pogojev in objava na spletni strani. Opozarjamo, da « prilagoditi se zakonu » ne pomeni zgolj administrativnega popravka, pač pa prilagoditev internih prodajnih, marketinških, pravnih, nabavnih, tehničnih podpornih zalednih sistemov, ki le vsi skupaj omogočijo ponudbo storitev končnim uporabnikom. Ker je prilagoditev precej težka in časovno omejena, seveda operaterji težimo, da prilagoditev izvedemo naenkrat. Operaterji se izboljšav ne lotevamo etapno oz. to počnemo le pri zelo kompleksnih spremembah sistemov kot je ONEsap, menjava opreme.

Glede na to, da naj bi bili splošni pogoji prilagojeni določbam ZEKom-2 v 6 mesecih po njegovi uveljavitvi, podzakonski akti pa prav tako sprejeti najkasneje v 6 mesecih, operaterji ne bomo imeli dovolj časa, da v zakonsko predvidenem 6-mesečnem roku izvedemo spremembe splošnih pogojev, brez da bi bilo treba naknadno splošne pogoje ponovno spreminjati.

Vsemu temu se je mogoče izogniti na način, da se počaka na sprejetje vseh podzakonskih aktov in potem, ko bo v celoti znano regulatorno okolje, operaterji temu skladno sprejmejo poslovne odločitve, koncepte in ponudbo, ki jo lahko in so jo sposobni nuditi na trgu ter temu prilagodijo splošne pogoje ter obvestijo naročnike.

Na koncu je potrebno pojasniti, da je *vacatio legis* absolutno prekratek za tako korenite spremembe zakonodaje, kot jih prinaša ZEKom-2. *Vacatio legis* v dolžini 30 dni je, lahko bi rekli, klasičen rok, ki ga je tudi sicer v večini zaslediti pri sprejemu zakonodaje. A na tem mestu je potrebno poudariti, da imamo pred sabo zakon, ki ga nikakor ne moremo šteti za klasičnega, pač pa bolj za revolucionarnega v marsikaterem pogledu. Zato je povsem logično, da se določi daljši rok, kot pa zgolj 30 dni. Poudariti je potrebno, da predlog ZEKom-2 prinaša spremembe, ki lahko rezultirajo v bistvenih spremembah v ponudbi operaterjev in za to je potreben razumen čas, da se sprejmejo premišljene in racionalne odločitve ter na razumljiv in jasen način prenesejo do naročnika.

315. člen naj se glasi:

Operaterji morajo svoje splošne pogoje prilagoditi določbam tega zakona v šestih mesecih po sprejemu vseh podzakonskih aktov, predvidenih po tem zakonu.

S spoštovanjem!

Nenad Šutanovac

Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije